

## ***ДЕРЖАВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ***

**Мазур А.М, асистент**

**Національний університет Державної податкової служби України**

На сучасному етапі становлення економіки нашої країни важливу роль відіграють державні запозичення. Державне запозичення - операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету[1].

Державні запозичення поділяються на внутрішні та зовнішні. З точки зору фінансової безпеки держави доцільніше використовувати внутрішні запозичення. Але за умов, що виникли в нашій державі Україна залучає більше зовнішніх кредитів.

В наслідок державних запозичень виникає державний борг.

Одним із найважливіших показників фінансової безпеки держави є співвідношення державний борг/ВВП. Оскільки Україна в перспективі прагне до вступу в Європейський союз,

то відповідно до Маастрихтських критеріїв рівень державного боргу у країні не може перевищувати 60% від ВВП. У разі перевищення це загрожує національній безпеці країни.

На кінець 2014 року державний та гарантований державою борг України склав 1 100,8 млрд. грн, з них 55,6% (611,9 млрд. грн) припадає на державний та гарантований державою зовнішній борг, а 44,4% (486,0 млрд. грн) – на внутрішній.

Таким чином, за підсумками 2014 року співвідношення державного боргу до ВВП України зросло з 40% до 72%. При цьому, в доларовому еквіваленті співвідношення держборг/ВВП зросло в 2014 році з 40% до 55%. Існує велика ймовірність, що в 2015 році показник співвідношення держборг/ВВП збільшуватиметься. Поточний дефіцит бюджету на 2015 рік передбачено в розмірі 177 млрд. грн. або 10,3% від ВВП[2].

За даними НБУ [3] до основних зовнішніх кредиторів України у 2014 році належать:

- Європейський союз (1.6 млрд. євро),
- Світовий банк (1.3 млрд. дол. США),
- Канада (0.2 млрд. дол. США),
- Японія (0.1 млрд. дол. США),
- Міжнародний валютний фонд (4,6 млрд. дол. США).

Найбільший вплив на економіку країни, на нашу думку, має Міжнародний валютний фонд, оскільки надає кредити тільки за певними програмами. Наприклад у березні 2015 року Рада Директорів МВФ прийняла рішення про надання Україні кредиту у рамках механізму розширеного кредитування у розмірі 17,5 млрд. дол. США. (на протязі чотирьох років). Але для отримання позик нашій державі потрібно будувати економіку відповідно до програми МВФ. Так, для отримання позики уже в березні, уряд прийняв «не дуже популярне» рішення про підвищення тарифів на комунальні послуги для населення.

До інших напрямів нової програми співпраці України з МВФ належать:

- сильна монетарна політика, спрямована на відновлення цінової стабільності,
- гнучкий офіційний курс,
- скорочення втрат з Державного бюджету,
- реструктуризація державного боргу,
- реформа енергетичного сектору,
- реформа державного апарату( у тому числі антикорупційна та судова),
- податкова реформа, тощо.

Попри високу загрозу національній фінансовій безпеці Україна змушена просити допомоги в інших країн та міжнародних фінансових організацій. Причиною цього є безперечно війна на Сході країни, анексія Автономної Республіки Крим, криза влади.

На нашу думку, такий вагомий вплив Міжнародного валютного фонду на Україну (який МВФ реалізовує через державні запозичення) має лише два варіанти розвитку:

Перший – негативний ефект – повна залежність країни від зовнішніх кредиторів, які диктуватимуть не вигідні для країни умови, що призведуть до перетворення країни до вигідного ринку збуту, країни із дешевою робочою силою в якій панує хаос, бідність та корупція. Другий – позитивний ефект – здійснивши всі структурні перебудови, подолавши кризу влади, військовий конфлікт, Україна стане економічно сильною, соціально спрямованою незалежною Європейською державою, яка нарешті вийшла у світі зі статусу «країни, що розвивається».

#### Література:

1. Бюджетний кодекс [Електронний ресурс] /Законодавство України / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/paran241#n241>
2. За підсумками 2014 року співвідношення держборгу до ВВП перевищило 50% [Електронний ресурс] /Національна асоціація банків України / Режим доступу: [http://www.nabu.com.ua/ukr/press\\_centр/news/107560/](http://www.nabu.com.ua/ukr/press_centр/news/107560/)
3. Зовнішній борг України на кінець 2014 року [Електронний ресурс] /Національний банк України / Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71174>
4. Павловська Є.О. Складові внутрішніх та зовнішніх запозичень України [Текст] // Є.О. Павловська//Економічний аналіз. 2013 рік. Том 14. № 1. С. 308-312